

Sedam riječi raspetog Isusa

- Kontemplacija -

Postavka. Veliko raspelo u sredini, osvijetljeno prigušenim svjetлом. Nakon svake riječi i njenog komentara, odgovarajuće vrijeme šutnje.

I. RIJEČ

«Oče, oprosti im»

Iz Evanđelja po Luki (Lk 23, 33-38)

I kada dođoše na mjesto zvano Lubanja, onđe razapeše njega i te zločince, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A Isus je govorio: "Oče, oprosti im, ne znaju što čine!" I razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocke. Stajao je onđe narod i promatrao. A podrugivali se i glavari govoreći: "Druge je spasio, neka spasi sam sebe ako je on Krist Božji, Izabranik! Izrugivali ga i vojnici, prilazili mu i nudili ga octom govoreći: "Ako si ti kralj židovski, spasi sam sebe! A bijaše i natpis ponad njega: "Ovo je kralj židovski.

1

Nakon laznog suđenja, Isusa izvodose izvan jeruzalemskih zidina do mjesta koje se zove Lubansko. Bilo je to zloglasno mjesto jer su se tu izvršavale smrtne kazne. Isusov ovozemaljski život, koji je započeo u staji za životinje jer nije bilo mjesta u nastambi, završava izvan Svetog grada među zločincima jer su ga smatrali jednim od njih. Rađa se u siromaštву i umire u bijedi. Ta bi očita nepravda sugerirala korištenje svih mogućih oružja za otpor smrti, također opravdavajući nasilje. Isus, s druge strane, "na uvrede nije odgovarao uvredama, zlostavljan, nije prijetio osvetom" (1 Pt 2, 23). Dok su ga razapinjali, Isus je molio. Obraća se Ocu jer poznaje

Njegovo veliko milosrđe i gleda na ljudska bića s dubokim suosjećanjem, postajući njihov zagovornik. Odakle ta plemenita blagost, što je izvor njegove nježnosti? U njemu govori Duh Božji, pa on uporno moli Oca govoreći: oprosti! Na križu Isus prima u svoje suosjećajno srce one ljudе čiji grijeh uzrokuje više patnje nego čavli zabijeni u njihovo tijelo. Molitva je posljednje milovanje, ono Duha: "Oče, oprosti!". Zašto im oprostiti? Jer ljudi ne poznaju pravu ljubav, nesposobni su vidjeti istinu i prepoznati Božju prisutnost. Kada ste zaslijepljeni predrasudama, pohlepol i sebičnošću, trebali biste izvršiti pravdu svodeći zločinca na njegovu pogrešku. Molitva je jedina brana dugom valu zla jer ga samo oprost pretvara u dobro. Suprotno brkanju grijeha s grešnikom je blagoslov koji Isus zaziva na ljudе, tražeći oproštenje za njih.

II. RIJEČ

« Danas ćeš biti sa mnom u Raju »

Iz Evanđelja po Luki (Lk 23, 39-43)

Jedan ga je od obješenih zločinaca pogrđivao: "Nisi li ti Krist? Spasi sebe i nas! A drugi ovoga prekoravaše: "Zar se ne bojiš Boga ni ti, koji si pod istom osudom? Ali mi po pravdi jer primamo što smo djelima zaslužili, a on - on ništa opako ne učini. Onda reče: "Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje. A on će mu: "Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raju!"

2

U dramatičnom scenariju raspeća prisutan je očajnički krik osuđenika i nada puna molbe čovjeka koji ne posustaje pred rezignacijom. Za vrijeme mučenja na križu Isus se moli Ocu za krvnike. Čak i oni koji su osuđeni zajedno s njim mole. Jedan od njih upućuje izazovnu molbu Isusu: "Ti koji si Krist, spasi samoga sebe... i nas". Njegovo razmišljanje je sljedeće: ako Isus doista ima moć spasiti sebe i druge od smrti, ovo je pravi trenutak da to pokaže. Tom čovjeku nije stalo do Isusa osim do činjenice da bi mu mogao pomoći da se oslobodi. Isusova šutnja na ovu provokaciju pokazuje da on nije heroj koji koristi svoju snagu da se osveti. Drugi osuđenik, međutim, ponaša se kao izgubljeni sin: on u svom

srcu ponovno budi nadu i želju da bude s Ocem. Poslušao je prvu Isusovu riječ: „Oče, oprosti!“. Osjećao se pozvanim, uzetim za ruku, uključenim u tu molbu koju je učinio svojom: "Oče, oprosti mi!". Stoga, nakon što je potaknuo svog suputnika da se boji Boga, poziva ga da u Isusu, nevinom, prepozna Sina Božjega, poslanog da spasi. Prvi osuđenik moli Isusa da ga spasi od smrti, koja bi ionako došla, dok drugi moli da ga se "sjeti", odnosno da ga ima u srcu, da ga uvede u Očev dom. Isusov odgovor otkriva prihvaćanje molitve i ispunjenje spasenja. Bit ćeš sa mnom: spasenje je radost zajedništva, radost biti u zajedništvu. Božje danas je njegova vječna ljubav, uvijek prisutna. Kada smrt odbaci masku koja nas vara, možemo uhvatiti ruku Boga koji uvijek ostaje vjeran njegovati prijateljstvo s Njim i iskusiti ljepotu bratskog zajedništva danas, konačno slobodni od bilo kakvog iskoristišavanja.

III. RIJEČ

«Ženo, evo ti sina. Evo tvoje majke»

3

Iz Evanđelja po Ivanu (Iv 19, 23-27)

Vojnici pak, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i razdijeliše ih na četiri dijela - svakom vojniku po dio. A uzeše i donju haljinu, koja bijaše nešivena, otkana u komadu odozgor dodolje. Rekoše zato među sobom: "Ne derimo je, nego bacimo za nju kocku pa komu dopane" - da se ispuni Pismo koje veli: Razdijeliše među se haljine moje, za odjeću moju baciše kocku. I vojnici učiniše tako. Uz križ su Isusov stajale majka njegova, zatim sestra njegove majke, Marija Kleofina, i Marija Magdalena. Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika kojega je ljubio, reče majci: "Ženo! Evo ti sina!" Zatim reče učeniku: "Evo ti majke! I od toga časa uze je učenik k sebi.

S vrha križa Isus svjedoči dijeljenju plašta na četiri dijela i izvlačenju ždrijeba za njegovu tuniku, čija bi vrijednost bila izgubljena da se poderala. Vojnici dijele plijen pohlepom onih koje je zlo učinilo ružnjima. Oni su poput onih vinara koji ubijaju nasljednika da bi zauzeli vinograd. Misle da se dogovaraju, ali zapravo ne shvaćaju da ih pohlepa, koja vodi do ubojstva, dovodi do gubitka svega. Kristov križ je stablo Božje

zasađeno u središtu svijeta, u srcu čovjeka. Ima onih, poput vojnika, koji mu bez obzira na njega okreću leđa, zaokupljeni svojim poslom, i onih koji su mu blizu, poput Marije i učenika, koji su blizu križa. Isusov pogled nije usmjeren na vojnike nego na majku koju podržava ljubljeni učenik. Oni nisu nasljednici onoga što mu pripada, nego onoga što on jest. Isus daje ono što mu je najdraže. Isusovo blago je njegova ljubav koja nije posesivna nego sebedarna. Majka i učenik zajedno su slika Crkve koju je Isus ljubio. Majku i učenika Isus daruje jedno drugome. U ovoj se zapovijedi ispunjava zapovijed: "Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio". Pravo Isusovo nasljeđe je preuzeti logiku ljubavi koja postaje dar i koja ne smije postati vlasništvo ili kontrola drugoga. Postoji zlatna nit koja povezuje Isusa s Ocem i Marijom, njegovom majkom. U blizini križa su nevidljivi Otac i vidljiva majka, oboje ujedinjeni u boli Sina i za Sina. Usred tolikog zla koje nas dijeli i suprotstavlja, Bog daruje svoga sina Isusa, jedinstvenog kao što je jedinstvena bila tunika satkana u cijelosti u jednom komadu. Kao što Otac iz ljubavi pristaje izgubiti svoga Sina i predati ga čovjeku, tako se Isus na smrtnom času pristaje odvojiti od svojih najdubljih osjećaja da bi ih darovao Crkvi. Dajući Majci učenika, a učeniku Majku, Mariju čini Majkom Crkve, a ljubljenoga učenika sinom Crkve. Majka i sin dva su načina postojanja Crkve, različita i nadopunjujuća. Majka se brine za svoju djecu, upućujući ih da Isusov primjer provode u djelo; učenik voli kao dijete kada sa zahvalnošću dočekuje dar svoje braće koju mu Bog povjerava i časti ih istim poštovanjem koje je rezervirano za roditelje.

IV. RIJEČ

«Bože moj, zašto si me ostavio?»

Iz Evanđelja po Marku (Mk 15, 33-36)

A o šestoj uri tama nastala je na svoj zemlji - sve do ure devete. O devetojuri povika Isus iza glasa: "Eloi, Eloi lama sabahtani?" To znači: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? Neki od nazočnih čuvši to govoraju: "Gle, Iliju zove. A jedan otrča, natopi spužvu octom, nataknje na trsku i pruži mu piti govoreći: "Pustite da vidimo hoće li doći Ilija da ga skine".

U času najvećeg svjetla zemlja uranja u najdublju tamu. U času Isusove smrti isprepliću se vrhunac objave Božje slave i najveće očitovanje sile tame. Isus, skinut sa svoje odjeće, napušten od svojih prijatelja, također doživljava osjećaj napuštenosti Oca. Sve je podnio s herojskom krepošću, ali nije mogao šutjeti, onako ranjen bolom boli: gubitkom kontakta s Bogom. Sveti Pavao kaže: «Onoga koji nije znao grijeha, Bog učini grijehom nama u korist, da u njemu postanemo pravednost Božja» (2 Kor 5,21). Grijeh je stanje onih koji žive bez Boga, kao stranci, odvojeni od Njega. Grijeh je život kao da Bog ne postoji. Isus je na križu pretrpio tugu ateista, osjetio je svu težinu ljudskog grijeha i njegove dramatične posljedice. Čovjek Isus ne prepušta se očaju, već krikom daje čuti svoju riječ: "Bože moj, gdje si?". Psalm 130 tjera nas na molitvu: "Iz dubine vapijem k tebi, Gospodine". Iz dubine tame grijeha Isus Boga zove, vraća riječ onima koji su izgubili sva prava, jer su grijehom ušutkani. Njegovo je pitanje most pokrenut prema Bogu preko kojega Isus, molitelj patnik, želi prijeći. Isus ne krivi Boga, niti traži uzrok te strašne i nepodnošljive patnje, nego svjetlo koje otkriva njezin smisao i svrhu. Na križu Isus moli Ps 22. Priča o muci nalazi svoj vrhunac u prvim riječima ovog psalma kako bi ukazala da je uskrsna dinamika te molitve ključ za razumijevanje cijele priče o Isusu i čovječanstvu. Kao što u 22. psalmu nakon dramatične tužaljke patnika slijedi pjesma klicanja spašenog čovjeka, tako provokativno pitanje Isusove molitve na križu postaje pjesma klicanja Spasitelja. Isus je pobijedio smrt i učinio ju stazom koja vodi u Prebivalište Očevo, Kuću bratstva.

5

V. RIJEČ

«Žedan sam »

Iz Evanđelja po Ivanu (Iv 19, 28-29)

Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče: "Žedan sam. A ondje je stajala posuda puna octa. I natakoše na izopovu trsku spužvu natopljenu octom pa je primakoše njegovim ustima.

Kao što je Isus, umoran od puta, zastao na siharskom zdencu tražeći piće od Samarijanke, tako na križu, tijelom umoran, kaže: "Žedan sam!". Znacima je Isus izvršavao djela Oca i očitovao njegovu slavu. Evanđelist Ivan ne iznosi čudesne činjenice nego znakove koji kao takvi upućuju na daljnju stvarnost, čas križa. Tamo sve nalazi sintezu i ispunjenje. Tamo objava Božje slave doseže svoj vrhunac, jer na križu Isus priopćava svega sebe. On to čini u potpunoj slabosti. Bog, sveznajući i svemogući, postaje siromašan i bijednik da čovjek vidi do koje se poniznosti sagnuo da mu postane blizak. Da, jer ako je punina Zakona ljubav, ispunjenje milosrđa je poniznost. Bog ne dopušta da se nađe u naborima i ranama siromašne i nedostatne ljudskosti. U dvije riječi "Žedan sam" otkriva se veličina Boga koji postaje brat u potrebi. Žeda žive vode Božje za žeđ i spasenje svijeta. Svojom nas žeđu suočava s lažnošću mnogih naših žeđi: tjeskobom posjedovanja koja nas čini agresivnima i drskima, željom za natjecanjem, potrebom da prevladamo, da isplivamo. Isusova žeđ na križu otkriva nam našu najdublju potrebu i najvišu želju za Bogom. Neka naše srce poput Isusova kaže: „Žedan sam!“. Njegovu žeđ i njegovu glad činimo svojima: ljubiti Oca i vršiti njegovu volju. U Isusu Bog postaje prosjak ljubavi prema čovjeku. Svojom poniznom molitvom Isus nas uči moliti siromašnim srcem, bez taštine i lažnih očekivanja, otvoreni da prihvatimo vodu Duha, izvor vode koji izvire u život vječni.

VI. RIJEČ

«Svršeno je»

Iz Evanđelja po Ivanu (Iv 19, 30)

Čim Isus uze ocat, reče: "Dovršeno je!" I prignuvši glavu, preda duh.

U Ivanovom izvjestaju, Isusova posljednja riječ nije bol, nego pobjednički krik. "Svršeno je" ne znači da je "sve gotovo!" nego, naprotiv, to znači «Dostigao sam svoj cilj. Evanđelist Ivan kaže: «Uoči blagdana Uskrsa, Isus, znajući da je došao njegov čas prijelaza s ovoga svijeta k Ocu, ljubio je svoje koji su na svijetu, ljubio ih je do kraja» (Iv 13,1). Isusova ljubav

prema svome narodu ne prestaje smrću, nego od tog časa ona postaje potpuna ljubav jer je bez mjere.

U trenutku kada Isus daje Duha, događa se spasenje. Spasenje, za razliku od grijeha, u Bibliji označava pogodađanje cilja, prelazak cilja, postizanje cilja.

Kršćanska nada je želja da se dođe do kraja života. Naš zemaljski život je hodočašće, kao što su Izraelci išli prema Jeruzalemu na proslavu Uskrsa, odnosno prelazak s Isusom s ovoga svijeta k Ocu, iz smrti u život.

Bog je u naš život stavio sjeme spasenja, poziv na svetost. Ona klija i donosi plod zahvaljujući vodi Riječi i hrani Euharistije. Sreća je uz njegovu pomoć ostvariti san koji Bog ima u srcu za nas.

VII. RIJEČ

«Oče, u tvoje ruke predajem duh svoj »

7

Iz Evandjelja po Luki(Lk 23, 44-46)

Bijaše već oko šeste ure kad nasta tama po svoj zemlji - sve do ure devete, jer sunce pomrča, a hramska se zavjesa razdrije po sredini. I povika Isus iza glasa: "Oče, u ruke tvoje predajem duh svoj!" To rekavši, izdahnu.

Proroci su to najavili: sada je konačno došao "Dan Gospodnji". Mrak usred bijela dana objavljujući je znak za to. To je Božji dan, a ujedno i čovjekov dan. To je dan u kojem Bog otkriva svu svoju moć i to je dan u kojem čovjek ispoljava svu svoju moć. Naviještajući Evandjelje, Isus kaže: «Došao je čas» (Mk 1,14), a sveti Pavao, ponavljajući Riječ, kaže: «Sada je čas dobar, sad je dan spasenja!» (2 Kor 6,2). Evandjelist Luka ističe da se na taj dan boli i smrti događa potpuna pomrčina sunca upravo u trenutku njegova najvećeg sjaja. Sunce je pomračeno, obučeno u crno, znak žalosti. Bog tuguje kao što se to čini za prvorodencom (usp. Zah 12, 10).

Isus se predaje u ruke blagoslova kao i najmlađi sin koji se vraća u očevu kuću. Povjerava se jer se uzda u Božju ljubav od koje ništa nije skriveno i

nicemu nije ravnodušan. Na križu je Isus čovjek koji osjeća težinu grijeha čovječanstva, ali je i Bog koji iz samilosti uranja sebe u tami svijeta i uči raspete u povijesti moliti: „*Kamo da idem od duha tvojega i kamo da od tvog lica pobjegnem Ako se na nebo popnem, ondje si, ako u Podzemlje legnem, i ondje si. Uzmem li krila zorina pa se naselim moru na kraj i ondje bi me ruka tvoja vodila, desnica bi me tvoja držala. Reknem li: "Nek` me barem tmine zakriju i nek` me noć umjesto svjetla okruži!" -ni tmina tebi neće biti tamna: noć sjaji kao dan i tama kao svjetlost.*” (Ps 139(138),7-12).

Kad smo u strahu, u tuzi, u samoći, u ljutnji, dovedeni do pobune, osvete, padanja u očaj, povjeravamo svoju stvar Bogu. S Isusom želimo moliti: «Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spasenje. Samo on je moja hrid i spasenje, utvrda moja: neću se pokolebati.» (Ps 62(61), 2-3).